

Marzena Pękowska
ORCID: 0000-0003-1382-2655
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach

Sprawozdanie z II Zjazdu Historyków Wychowania. Kraków, 5–7 listopada 2023

Report of the 2nd Congress of Historians of
Education. Krakow, November 5–7th, 2023

W dniach 5–7 listopada 2023 roku odbył się w Krakowie II Zjazd Historyków Wychowania, którego myślą przewodnią były „Osiągnięcia polskiej edukacji w kontekście europejskich przemian cywilizacyjnych”. Inspiracją do zorganizowania tej konferencji była 250. rocznica powołania Komisji Edukacji Narodowej, jednego z największych osiągnięć polskiego oświecenia, docenianej nie tylko w skali narodowej, ale także światowej. Reformy systemu szkolnictwa, podjęte i przeprowadzone przez Komisję Edukacji Narodowej, stały się wzorem dla kolejnych pokoleń. Organizatorami i gospodarzami wydarzenia były Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytet Ignatianum w Krakowie oraz Towarzystwo Historii Edukacji (THE). Patronat nad zjazdem objęli JM Rektor Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie prof. dr hab. Piotr Borek oraz JM Rektor Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie dr hab. Tomasz Homa SJ, prof. UIK, a także prezydent Miasta Krakowa prof. dr hab. Jacek Majchrowski.

SPI Vol. 27, 2024/2
e-ISSN 2450-5366

Obrady rozpoczęły się w dniu 6 listopada 2023 roku w auli głównej budynku Wydziału Pedagogiki i Psychologii UKEN przy ul. R. Ingardena 4. Ze względu na liczne grono prelegentów w każdym dniu obrad zaplanowano sesję plenarną i dwie sekcje tematyczne. Pierwszą sesję plenarną rozpoczęła przewodnicząca Komitetu Organizacyjnego Zjazdu oraz prezes THE dr hab. Katarzyna Dormus, prof. UKEN. Uroczystego otwarcia II Zjazdu Historyków Wychowania dokonali Rektor Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej prof. dr hab. Piotr Borek oraz Prorektor ds. Organizacji i Rozwoju Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie o. dr hab. Andrzej Paweł Bieś SJ, prof. UIK. Przemawiający, życząc uczestnikom owocnych obrad, podkreślali znaczenie podjętej tematyki zjazdu dla zrozumienia współczesnych przemian w edukacji i wychowaniu. Wyrazili też zadowolenie z połączenia organizacji zjazdu z obchodami 250. rocznicy powstania patrona uczelni – Komisji Edukacji Narodowej. Na koniec części inauguracyjnej uczestnikom zaprezentowano filmy promujące Kraków jako ośrodek naukowy.

Pierwszą sesję plenarną poświęconą Komisji Edukacji Narodowej poprowadził prof. dr hab. Andrzej Meissner. W jej trakcie wygłoszono trzy referaty. Jako pierwszy wystąpił prof. dr hab. Julian Dybiec, który mówił o „Jubileuszowych rocznicach i zjazdach naukowych w polskiej tradycji kulturowej”. Główny wątek wystąpienia dotyczył jubileuszy KEN. Prelegent podał też liczne przykłady zwyczaju obchodów jubileuszowych ważnych polskich instytucji i ludzi nauki oraz związków i towarzystw naukowych. Obchody polskich jubileuszy pokazane zostały w perspektywie europejskiej i osadzone w jej tradycji. Drugi referat plenarny pt. „Stan badań nad Komisją Edukacji Narodowej w kontekście jej jubileuszy” wygłosiła prof. dr hab. Elwira Kryńska (Uniwersytet w Białymstoku). Prelegentka przypominała dotychczasowe jubileusze poświęcone osiągnięciom Komisji Edukacji Narodowej, takie jak 100. rocznica powołania KEN, która zorganizowana została przez Towarzystwo Pedagogiczne we Lwowie 17 lipca 1873 roku, 150. rocznica utworzenia KEN obchodzona w 1923 roku oraz 200. rocznica zorganizowana 1973 w roku. Następnie omówiła opracowania ukazujące stan badań nad osiągnięciami KEN, prezentując między innymi 14-tomową serię monografii, będącą rezultatem grantu badawczego kierowanego przez prof. dr hab. Kalinę Bartnicką. Na zakończenie sesji plenarnej wystąpiła

dr hab. Joanna Schiller-Walicka (Instytut Historii Nauki PAN im. L. i A. Birkenmajerów) z referatem pt. „Komisja Edukacji Narodowej a uniwersytety europejskie w XIX wieku. Założenia, wpływy, inspiracje”. Prelegentka, omawiając różne kierunki rozwoju wiodących europejskich uniwersytetów w wiekach XVIII–XIX, szczególnie niemieckich i francuskich, wskazywała na wzajemne wpływy oraz inspiracje KEN i tychże instytucji. Podkreśliła też, że KEN w reformowanych uniwersytetach promowała badawczy, naukowy profil, jednocześnie dopuszczając ich ewolucję w kierunku utylitarnym, zaspokajającym potrzeby społeczne.

Po wystąpieniach nadszedł czas na dyskusję, podczas której uczestnicy konferencji mieli okazję zadawać pytania odnoszące się do zaprezentowanych referatów oraz wymieniać spostrzeżeniami na ich temat.

Dalsze obrady przeniesiono do dwóch równoległych sekcji. Sekcję pierwszą pt. „Dzieło Komisji Edukacji Narodowej w perspektywie historycznej i współczesnej” w części pierwszej prowadziły dr hab. Joanna Falkowska, prof. UMK, oraz dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. UIK. W jej trakcie wygłoszono siedem referatów. Wszystkie odnosiły się do różnorodnych zagadnień całościowej przebudowy przez KEN systemu szkolnego, takich jak administracja i nadzór szkolny, nauczyciele, program kształcenia i wychowania. Nauczycielom Komisji Edukacji Narodowej poświęcono wiele uwagi. Referaty o tej tematyce wygłosili: prof. dr hab. Andrzej Meissner – „Nauczyciele świeccy Komisji Edukacji Narodowej po III rozbiórze Polski”, prof. dr hab. Ewa Kula (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) oraz prof. dr hab. Adam Massalski (Wyższa Szkoła Umiejętności Zawodowych w Pińczowie) – „Losy nauczycieli szkół średnich wydziału wołyńskiego i ukraińskiego po rozwiązaniu Komisji Edukacji Narodowej” oraz dr hab. Ryszard Ślęcza, prof. UKEN, który swojemu wystąpieniu nadał tytuł „Nauczyciele szkoły nowodworskiej w Szkole Głównej Koronnej”. Natomiast dr hab. Mariusz Ausz, prof. UMCS, w swoim referacie zatytułowanym „Szkoly pijarskie w strukturach Komisji Edukacji Narodowej” omówił reformy szkolnictwa pijarskiego. Kwestie budowy nowoczesnego nadzoru szkolnego na ziemiach polskich, z odniesieniem do ówczesnych europejskich trendów, przedstawił dr Mirosław Łapot (Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie) w referacie pt. „Nadzór szkolny w dobie Komisji

Edukacji Narodowej na tle międzynarodowych badań nad początkami państwowej administracji szkolnej”. O oddziaływaniu idei KEN na kolejne pokolenia i losy narodu mówili dr hab. Witold Chmielewski w referacie „Idee Komisji Edukacji Narodowej w zachowaniu tożsamości polskiej i ustrzeżeniu przed wynaradawianiem młodego pokolenia uchodźców” oraz dr Ewa Barnaś-Baran (Uniwersytet Rzeszowski) w referacie „Upowszechnienie idei Komisji Edukacji Narodowej wśród uczniów gimnazjów galicyjskich”.

Drugą część tej sekcji poprowadzili dr hab. Mariusz Ausz, prof. UMCS, oraz dr hab. Agnieszka Wałęga, prof. UMK. W jej trakcie wygłoszono osiem referatów, których ideą przewodnią był wpływ Komisji Edukacji Narodowej na kształcenie nauczycieli, ich postawy, programy nauczania i wychowania oraz wzorce ideowe w późniejszych okresach. W tym tonie utrzymane były referaty dr Anny Haratyk (Uniwersytet Wrocławski), która zaprezentowała treści na temat „Reformy Komisji Edukacji Narodowej jako czynnik kształtowania tożsamości narodowej dzieci i młodzieży w Galicji (XIX – początek XX w.)” oraz dr hab. Joanny Falkowskiej, której wystąpienie dotyczyło „Idee wychowania obywatelskiego i patriotycznego na łamach polskich czasopism dla dzieci i młodzieży drugiej połowy XIX i początków XX wieku”.

Sprawom kształcenia nauczycieli i ich pracy pedagogicznej poświęcono w tej sekcji trzy referaty: dr Doroty Grabowskiej-Pieńkosz (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu) – „Na pamiątkę 100-letniej rocznicy powstania Komisji Edukacji Narodowej – obchody Towarzystwa Pedagogicznego”, dr Agnieszki Suplickiej (Uniwersytet w Białymstoku), która wystąpiła z referatem „Seminaria nauczycielskie w województwie białostockim w Polsce między wojnami jako kontynuacja osiągnięć Komisji Edukacji Narodowej, oraz dr Marii Radziszewskiej (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie) z referatem pod tytułem „Nauczyciele Warmii i Mazur w okresie Polski Ludowej w kuratorskich księgach *Zasłużeni dla Oświaty i Wychowania* (zaprowadzonych z okazji 200. rocznicy KEN)”.

O praktyce pedagogicznej, także tej związanej z higieną szkolną mówiły: dr hab. Beata Szczepańska, prof. UŁ, w wystąpieniu pod tytułem „Dziedzictwo Komisji Edukacji Narodowej w higienie szkolnej Drugiej Rzeczypospolitej”, która wskazała na bogate doświadczenia i intensywny rozwój ruchu szkolno-higienicznego w okresie II RP,

a także dr Monika Wiśniewska (Instytut Historii Nauki PAN im. L. i A. Birkenmajerów) w referacie „Problemy higieny i medycyny szkolnej od czasów Komisji Edukacji Narodowej po współczesność”. Ostatni referat zatytułowany „Dzieło Komisji Edukacji Narodowej w świetle opinii współpracowników czasopisma «Szkola»” wygłosiła dr hab. Agnieszka Wałęga, prof. UMK, która zaznaczyła, że czasopismo odwoływało się m.in. do dorobku KEN, a na jego łamach prezentowano teksty na temat Komisji i jej działaczy.

W sekcji II zatytułowanej „Dorobek polskiej myśli i praktyki pedeutologicznej,” prowadzonej przez prof. dr hab. Władysławę Szulakiewicz (UIK) oraz o. dr. hab. Andrzeja Pawła Biesia SJ, prof. UIK, wygłoszono siedem referatów. Wpisywały się one w myśl przewodnią zjazdu, ukazując osiągnięcia zawarte w koncepcjach badań pedeutologicznych, projektach przygotowania do zawodu nauczyciela oraz doskonalenia jego pracy dydaktyczno-wychowawczej. Pierwszy referat „W poszukiwaniu «dobrego nauczyciela». Koncepcje badań pedeutologicznych w Szkole Kazimierza Sośnickiego” przedstawiła prof. dr hab. Władysława Szulakiewicz. Referentka omówiła projekty badań nad nauczycielem opracowane przez uczniów Kazimierza Sośnickiego. Kolejne wystąpienia to: dr hab. Anny Królikowskiej, prof. UIK, na temat „Ignacego Włodka (1723–1780) rozważania o zaletach dobrego nauczyciela i ucznia”, prof. dr hab. Bogumiły Burdy (Uniwersytet Zielonogórski), która przedstawiła „Koncepcje kształcenia nauczycieli i kreowania modeli nauczyciela na ziemi lubuskiej od czasów J.I. Felbigera po czasy współczesne. Założenia a rozwiązania” oraz referat „Nauczyciel – wychowawca według Marii Grzegorzewskiej. Między teorią a praktyką” zaprezentowany przez dr hab. Jacka Kulbakę, prof. APS. W tym samym obszarze badawczym mieściły się: referat dr. hab. Wiesława Partyki, prof. KUL, „Obraz nauczyciela w dwudziestoleciu międzywojennym w świetle niepublikowanych badań Zygmunt Kukulskiego”, dr. Pawła Śpicy (Uniwersytet Gdański), który wygłosił referat „Nauczyciele w świetle polskiej prasy Prus Zachodnich w drugiej połowie XIX i na początku XX wieku”, oraz dr. Andrzeja Grudzińskiego (Uniwersytet Ignatianum w Krakowie), który opowiedział o „Działalności wychowawczej nauczycieli szkół ss. urszulanek w Krakowie w latach 1945–1954”.

W drugiej części obrad sekcji II, którą prowadziła dr hab. Barbara Kalinowska-Witek, prof. UMCS, także wygłoszono siedem referatów,

które podobnie jak w części pierwszej odnosiły się do zawodu nauczyciela. Jako pierwsza wystąpiła dr hab. Barbara Kalinowska-Witek, która opowiedziała o „Kształceniu i doskonaleniu zawodowym nauczycieli w dwudziestolecu międzywojennym”. Kolejne referaty wygłosili: dr hab. Andrzej Paweł Bieś SJ, prof. UIK, z wystąpieniem „Przygotowanie polskich jezuitów do pracy nauczycielskiej w okresie dwudziestolecia międzywojennego”, dr Monika Hajkowska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) – „Działalność biur pośrednictwa pracy dla nauczycieli Królestwa Polskiego od drugiej połowy XIX do początków XX wieku”, dr Alicja Urbanik-Kopeć (Instytut Historii Nauki PAN im. L. i A. Birkenmajerów) – „Tożsamość i aspiracje guwernantek w Królestwie Polskim (1864–1904)”, dr Małgorzata Krakowiak (Uniwersytet Łódzki) – „Młodzież – edukacja – nowoczesność. Działalność społeczno-oświatowa Aleksandra Pasiaka (1887–1968) w świetle jego wspomnień”, dr Joanna Dąbrowska (Uniwersytet w Białymstoku) – „Dorobek pedagogiczno-historyczny Ryszarda Wroczyńskiego” oraz dr Alicja Zagrodzka (Akademia Pedagogiki Specjalnej w Warszawie) – „«Nowa Szkoła» czyli «Nowe Wychowanie» w Polsce XXI wieku”, która odniosła się do współczesnych inicjatyw edukacyjnych inspirowanych nurtem nowego wychowania. Po zakończonych obradach w obu sekcjach miała miejsce ożywiona dyskusja.

Wieczór po obradach uświetnił uczestnikom zjazdu koncert Orkiestry Symfonicznej Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie pod dyrekcją dr hab. Małgorzaty Tęczyńskiej-Kęski, który odbył się w auli głównej uniwersytetu przy ul. Podchorążych 2.

Trzeci dzień zjazdu miał miejsce na terenie Uniwersytetu Ignatianum przy ul. M. Kopernika 26. W imieniu władz uczelni zgromadzonych gości powitała Prorektor ds. Nauki dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. UIK. Obrady tego dnia rozpoczęły się od sekcji plenarnej, którą prowadziła prof. dr hab. Janina Kamińska (Uniwersytet Warszawski).

Pierwszy referat pt. „Czego jeszcze nie wiemy o Szkole Głównej Koronnej? Dotychczasowe osiągnięcia i perspektywy nowych badań” wygłosił dr hab. Maciej Zdanek, prof. UJ, z Archiwum Uniwersytetu Jagiellońskiego. Referent zarysował stan badań nad Komisją Edukacji Narodowej jako instytucją, jej społeczną i intelektualną historią oraz nad jej majątkiem i finansami. Wskazał również na nowe zagadnienia badawcze w tym obszarze.

Drugi referat pt. „Wychowanie wojskowe w dobie Komisji Edukacji Narodowej” zaprezentował dr hab. Jan Ryś, prof. UKEN. W swoim wystąpieniu odniósł się do rozwoju wojskowości na ziemiach polskich oraz tradycji kształcenia wojskowego młodzieży w akademiach rycerskich. Kolejnym prelegentem była dr hab. Anna Boguszewska (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie), a jej wystąpienie odnosiło się do „Edukacyjnej wartości szaty graficznej podręczników. Wybór przykładów z okresu międzywojennego”. Referentka omówiła osiągnięcia okresu międzywojennego w tym zakresie, w tym teorię książki szkolnej. Przypomniała też pierwsze ilustrowane podręczniki Jana Amosa Komeńskiego, przede wszystkim przeanalizowała osiągnięcia Towarzystwa do Ksiąg Elementarnych i podręczniki Grzegorza Piramowicza oraz Onufrego Kopczyńskiego.

Ostatni referat w sekcji plenarnej wygłosił prof. dr hab. Jerzy Kochanowicz (Akademia WSB w Dąbrowie Górniczej), który zaprezentował „Program i formy kształcenia w amerykańskim Minerva University – najbardziej innowacyjnej uczelni na świecie”. Prelegent przedstawił genezę, organizację i funkcjonowanie jednego z najnowocześniejszych uniwersytetów na świecie. Na zakończenie tej części obrad miała miejsce ożywiona dyskusja.

Dalsze obrady odbywały się w dwóch sekcjach. W sekcji III zatytułowanej „Osiągnięcia polskiej oświaty i edukacji” i prowadzonej przez dr hab. Monikę Nawrot-Borowską, prof. UKW, oraz dr hab. Krzysztofa Ratajczaka, prof. UAM, wygłoszono sześć referatów. Wszystkie wpisywały się tematycznie w przewodnią ideę sekcji i prezentowały wyniki badań nad dziejami szkolnictwa i wychowania. W tej części obrad głos zabrali: dr hab. Krzysztof Ratajczak, prof. UAM, który przedstawił „Zagadnienie edukacji w zakonie krzyżackim”, dr hab. Monika Nawrot-Borowska, prof. UKW, która zaprezentowała referat zatytułowany „Edukacja domowa na terenie Królestwa Polskiego na przełomie XIX i XX wieku w świetle pamiętników rękopiśmiennych ze zbiorów biblioteki narodowej” oraz dr hab. Aneta Bołdyrew, prof. UŁ, omawiająca zagadnienie „Oświata, opieka i wychowanie dzieci i młodzieży w Królestwie Polskim i tzw. Kresach w latach 1905–1918 w perspektywie humanistyki afirmatywnej i pedagogiki pamięci”. Kolejny referat przedstawiony przez dr hab. Renatę Bednarz-Grzybek (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie) prezentował „Zalecenia lekarzy w zakresie edukacji zdrowotnej

na przełomie XIX i XX wieku”, odnosząc się do propagowania wychowania zdrowotnego społeczeństwa, profilaktyki zdrowotnej oraz higienicznego trybu życia. W podobnej tematyce mieściło się wystąpienie dr Elżbiety Dolaty (Uniwersytet Rzeszowski) i dotyczyło „Międzynarodowych kongresów i wystaw higienicznych na przełomie XIX i XX wieku jako formy wymiany poglądów jak dbać o zdrowie uczniów”. Na zakończenie tej sekcji głos zabrała dr hab. Małgorzata Stawiak-Ososińska, prof. UJK, z referatem zatytułowanym „Kształcenie sanitariuszek w Jaroszewcu w przededniu II wojny światowej”.

Drugą część obrad w sekcji III poprowadziły dr hab. Anna Królikowska, prof. UIK, oraz dr hab. Aneta Bołdyrew, prof. UŁ. Wygłoszono cztery referaty. Jako pierwsza swój referat zaprezentowała dr Marzena Pękowska (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), która opowiedziała o „Klasach eksperymentalnych w szkołach powszechnych w Wilnie w okresie dwudziestolecia międzywojennego”. Następnie wystąpił dr Michał Siermiński (Instytut Historii Nauki PAN im. L. i A. Birkenmajerów) z referatem „Wychowanie po stalinowsku. Idee i praktyka”. Natomiast dr Anna Włoch (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie) przedstawiła specyfikę „Polskiej pedagogiki porównawczej w okresie PRL-u”, ukazując rozwój komparatystyki edukacyjnej jako dyscypliny akademickiej w latach 60. XX wieku. Ostatni referat w tej sekcji wygłosiły dr hab. Justyna Kuształ, prof. UJ, oraz dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. UIK. W referacie pt. „Ewolucja/rozwój myśli i praktyki resocjalizacyjnej na tle przemian cywilizacyjno-kulturowych” ukazały pedagogikę resocjalizacyjną jako subdyscyplinę pedagogiczną, jej rozwój i tendencje zmian.

Sekcję IV zatytułowaną „Dorobek polskiej myśli pedagogicznej oraz subdyscyplin pedagogicznych” poprowadzili dr hab. Urszula Wróblewska, prof. UwB, oraz dr Michał Nowicki (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu). W trakcie obrad wygłoszono siedem referatów. Jako pierwszy wystąpił dr Michał Nowicki z tematem „Krzysztofa Hegendorfera «Racja studiowania» jako przykład recepcji renesansowej myśli pedagogicznej w Akademii Lubrańskiego”. Drugi referat pt. „W walce o polskość rodzimej oświaty. Uczni lwowscy wobec sanacyjnej reformy oświaty na łamach lokalnych dzienników prawicowych” wygłosił dr hab. Tomasz Pudłocki, prof. UJ. Następnie wystąpił dr Łukasz Kalisz (Uniwersytet

w Białymstoku), który opowiedział o „Recepcji idei pedagogicznych ks. Jana Bosko w praktyce edukacyjno-wychowawczej Drugiej Rzeczypospolitej”. O zagadnieniach odnoszących się do rozwoju pedagogiki specjalnej jako teorii i praktyki mówili: dr hab. Iwona Czarnecka, prof. APS, w referacie pt. „Jakub Falkowski – nauczyciel dzieci niesłyszących i założyciel Warszawskiego Instytutu Dzieci Głuchoniemych i Ociemniałych jako pionier w obszarze edukacji dzieci głuchych i niedosłyszących” oraz dr Tomasz Fetzki (Uniwersytet Zielonogórski) w wystąpieniu pt. „Narodziny i rozwój polskiej pedagogiki osób z niepełnosprawnością intelektualną przed rokiem 1919 w kontekście sytuacji międzynarodowej”. Natomiast dr hab. Urszula Wróblewska, prof. UwB, omówiła zagadnienie „Opieki społecznej w Polsce i za granicą w okresie międzywojennym – przenikanie, inspiracje, korelacje”. Referentka skupiła się na rozwoju tej formy pomocy oraz na ukazaniu wpływów europejskich w poszczególnych krajach w tworzeniu profesjonalnej opieki społecznej. Wystąpienie pt. „Popularyzacja koncepcji pedagogicznej Marii Montessori w polskim czasopiśmiennictwie okresu międzywojennego” dr hab. Joanny Sosnowskiej (UŁ) przybliżyło metodę Marii Montessori i jej odzwierciedlenie w czasopiśmiennictwie pedagogicznym

Obrady drugiej części sekcji IV poprowadziły dr Edyta Bartkowiak (Uniwersytet Zielonogórski) oraz dr hab. Justyna Wojniak, prof. UKEN. W tej części wygłoszono pięć referatów. Jako pierwszy wystąpił mgr Daniel Sunderland (Instytut Historii Nauki PAN im. L. i A. Birkenmajerów) z referatem „Życie codzienne Wielkiej Emigracji w świetle dokumentów Instytutu Panien Polskich w Paryżu”. Następnie referaty wygłosili: dr Edyta Bartkowiak (Uniwersytet Zielonogórski) – „Wpływ aktywności pomocowej Kościoła na kształtowanie się podstaw polskiej pedagogiki opiekuńczej”, dr Magdalena Malik – „Norma w polskiej szkole, czyli wpływ gospodarki na kształcenie młodego pokolenia w czasach PRL” oraz mgr Jadwiga Jaźwierska (Katolicki Uniwersytet Lubelski Jana Pawła II) – „Profesor Edmund Bulanda i jego kolekcja fotografii czyli warsztat naukowca (analiza zespołu zasobów BU KUL)”. Ostatni z referatów wygłosiła dr hab. Justyna Wojniak, prof. UKEN, w którym ukazała postaci dwóch uczonych z obszaru pedagogiki porównawczej: „Sergiusz Hessen i Nicholas Hans: wspólnota życiowych doświadczeń i poglądów naukowych”.

Podsumowania obrad II Zjazdu Historyków Wychowania dokonała dr hab. Katarzyna Dormus, prof. UKEN. Podkreśliła ważkość tematów podjętych w trakcie obrad, szczególnie związanych z 250. jubileuszem Komisji Edukacji Narodowej. Zaznaczyła też, że w trakcie obrad wygłoszono w sumie 58 referatów, a prelegenci licznie reprezentowali wiodące ośrodki naukowe w Polsce. Badania naukowe polskich historyków wychowania prezentowane w formie referatów, zarówno pierwszego, jak i drugiego dnia, pozwalają na stwierdzenie, że konferencja była ważnym wydarzeniem naukowym, istotnym instrumentem upowszechnienia wiedzy historyczno-oświatowej oraz świadectwem integracji środowiska historyków wychowania. Z całą pewnością także publikacja materiałów pokonferencyjnych w postaci monografii będzie miała ważne miejsce w polskiej literaturze naukowej.

W obradach brali udział przedstawiciele następujących ośrodków naukowych: Akademii Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie, Akademii WSB w Dąbrowie Górniczej, Instytutu Historii Nauki PAN im. Ludwika i Aleksandra Birkenmajerów w Warszawie, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, Uniwersytetu w Białymstoku, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Ignatianum w Krakowie, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu Jana Długosza w Częstochowie, Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, Uniwersytetu Łódzkiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytetu Rzeszowskiego, Uniwersytetu Zielonogórskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Uniwersytetu Wrocławskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Wyższej Szkoły Umiejętności Zawodowych w Pińczowie. Prezentowanym wystąpieniom przysłuchiwali się studenci pedagogiki Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej oraz Uniwersytetu Ignatianum.

Za organizację II Zjazdu Historyków Wychowania odpowiadali przedstawiciele dwóch ośrodków akademickich, którym należą się słowa podziękowania. Byli to z UIK: o. dr hab. Andrzej Paweł Bieś, prof. UIK, dr hab. Anna Królikowska, prof. UIK, prof. dr hab. Władysław Szulakiewicz, dr hab. Beata Topij-Stempińska, prof. UIK,

a z UKEN: dr hab. Katarzyna Dormus, prof. UKEN, dr hab. Jan Ryś, prof. UKEN, dr hab. Ryszard Ślęczka, prof. UKEN, dr hab. Justyna Wojniak, prof. UKEN oraz dr Anna Włoch.

ADRES DO KORESPONDENCJI:

Dr Marzena Pękowska
Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach
Instytut Pedagogiki
E-mail: marzena.pekowska@ujk.edu.pl